

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/104/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216208665
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2216208665.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobkyne: OTP Banka Slovensko, a.s., Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, zastúpenej splnomocnenkyňou: AK Herceg, s.r.o., Košická 56, 821 08 Bratislava, IČO: 35890240, proti žalovanému: D. A., nar. XX.M. XXXX, trvalo bytom ul. C. XXX/X, C. J., o zaplatenie 5.485,85 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 5. mája 2017 č. k. 14C/166/2016-71, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti veci samej v časti o zaplatenie 40 eur s úrokom z omeškania 1% ročne zo sumy 40 eur od 28.5.2016 do zaplatenia r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a v zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti veci samej ho p o t v r d z u j e.

II. V napadnutej časti trov konania rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3.985,32 eur s úrokom z omeškania vo výške 1% ročne zo sumy 3.985,32 eur od 28.5.2016 až do zaplatenia, s tým, že súd povoľuje žalovanému splácať uvedený dlh v splátkach po 65 eur mesačne vždy do 20.dňa toho ktorého mesiaca až do úplného zaplatenia, s tým že omeškaním čo i len jednej splátky je splatný celý zvyšný dlh; II. vo zvyšku žalobu zamietol a III. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 46,6 %.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3 a ods. 5, § 517 ods. 2, § 559 ods. 1 a 2 O. z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy); § 261 ods. 6 písm. d/ Obch. z. (zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení); § 9 ods. 1, ods. 2 písm. c/, f/ a k/, § 11 ods. 1 písm. a/ až d/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“); § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z., v znení účinnom od 1.2.2013, a § 232 ods. 4 CSP (Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z.). Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co 401/2012 zo dňa 6.8.2013.

Vecne dôvodil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu 2.6.2016 domáhala rozhodnutia súdu, ktorým by bol žalovaný zaviazaný zaplatiť jej sumu 5485,85 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnila tým, že na základe Zmluvy o úvere č. 0568/3005/12RSU zo 16.5.2012 žalobkyňa poskytla žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 6000 eur s úrokom 18,7% ročne, s konečnou splatnosťou úveru 16.5.2019. Žalobkyňa listom z 24.4.2014 vyzvala žalovaného na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti a listom z 3.6.2014 vyhlásila úver za predčasne splatný s výzvou na dodatočné plnenie do 10 dní od doručenia

vyhlásenia. Toto podanie žalovaný prevzal 6.6.2014. Žalovaný na výzvu nereagoval, preto si žalobkyňa uplatnila k 27.5.2016 nesplatenú istinu úveru vo výške 5485,85 eur, nezaplatené úroky 2944,08 eur, úroky z omeškania 107,91 eur a poplatky 15,24 eur, ďalej úrok 18,7% ročne z 5485,85 eur od 28.5.2016 do zaplataenia a úrok z omeškania vo výške 1% ročne z 5485,85 eur od 28.5.2015 do zaplataenia.

Vychádzal zo zisteného skutkového stavu veci, podľa ktorého žalobkyňa ako veriteľ uzatvorila dňa 16.5.2012 so žalovaným ako dlžníkom zmluvu, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 6000 eur s pohyblivou úrokovou sadzbou, stanovenou ako súčet základnej sadzby pre spotrebiteľské úvery 7,5% a hrubej marže 11,40% p.a., ktorá sa nebude meniť počas celého trvania úverového vzťahu, t.j. výsledná úroková sadzba spotrebiteľského úveru ku dňu podpísania zmluvy predstavuje 18,70% p.a., RPMN je vo výške 22,88%, celková čiastka ktorú musí dlžník zaplatiť je 11.429,82 eur; priemerná RPMN je 18,77%; žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť v 84 mesačných splátkach po 136,07 eur, počnúc od 16.júna 2012 do 16.5.2019. Podľa Výzvy na zaplataenie záväzku z 24.4.2014, k tomuto dňu žalovaný meškal s viac ako 3 splátkami a bol vyzvaný na zaplataenie sumy 1185,49 eur najneskôr do 9.5.2014, uvedenú výzvu žalovaný prevzal 28.12.2014. Podľa Výzvy a vyhlásenia úveru za predčasne splatný z 3.6.2014, k 3.6.2014 sú nezaplatené splátky vo výške 1319,56 eur a preto po márnej výzve bola vyhlásená predčasná splatnosť celého úveru k 3.6.2014 v sume 6402,96 eur, z toho istina vo výške 5485,85 eur, úroky vo výške 911,62 eur, úroky z omeškania vo výške 0,41 eur a poplatky vo výške 5,08 eur. Žalovaný mal umožnenú dodatočnú lehotu na plnenie do 10 dní od prevzatia výzvy, pričom výzvu prevzal 6.6.2014. Zo štatútu splataenia účtu k 27.5.2016 je zrejmé, že aktuálny zostatok je vo výške 5485,85 eur, úroky 2944,08 eur, úroky z omeškania 107,91 eur, poplatky 15,24 eur, čistá splatná čiastka 8553,08 eur. Z rozpisu realizovaných úhrad žalovaným vyplýva, že za obdobie od 16.6.2012 do 23.4.2014 zaplatil celkom sumu na splátky vo výške 2.014,68 eur, z toho na splátku istiny 514,15 eur, na splátku úrokov 1257,94 eur a na poplatkoch 202,59 eur.

Súd vyhodnotil právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným ako spotrebiteľský, na ktorý je potrebný aplikovať najmä ustanovenie § 52 a nasl. O.z., zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a ZoSÚ. Zdôraznil, že ZoSÚ vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Pokiaľ ide o obligatórnu náležitosť, ktorá je uvedená pod § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ, túto nie je možné nahradiť určením počtu splátok. Počet splátok (okrem iných náležitostí) je totiž ďalšou obligatórnou náležitosťou zmluvy, ktorá je uvedená pod písm. k/. Nepochybne zákonodarca pod konečnou splatnosťou úveru nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou pod písm. k/, kde sa uvádza aj počet splátok. Obe tieto náležitosti teda nie je možné stotožniť a iný výklad než ten, že termín konečnej splatnosti úveru je potrebné určiť dátumovo, neprichádza do úvahy. Nepochybne tento údaj v predmetnej zmluve chýba. V zmluve však chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. k/ vyššie citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Takisto v zmluve chýba údaj o adrese predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. V zmluve, v jej hlavičke je síce uvedená adresa žalobkyne, nikde však nie je uvedené, že táto adresa je adresou, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Ani v úverových podmienkach nie je nikde uvedené, že adresa žalobkyne alebo adresa predajcu je tou, na ktorej má spotrebiteľ právo uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Táto náležitosť tak v zmluve chýba. Absencia týchto obligatórných náležitostí v predmetnej zmluve, a to prípadne aj len jednej z nich, spôsobuje dôsledok uvedený v § 11 ods. 1 ZoSÚ, spočívajúci v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Vyplýva z toho, že žalobca by mal právo na vrátenie skutočne poskytnutého plnenia, teda poskytnutého úveru a nemá právo žiadať úroky z úveru, prípadne iné sankcie.

Uzavrel, že žalovaný čerpal bezúčelový spotrebiteľský úver v sume 6.000 eur, pričom na splátkach uhradil celkom sumu vo výške 2.014,68 eur. Vzhľadom na vyššie uvedené považoval žalobu za dôvodnú len v časti neuhradenej úverovej istiny vo výške 3.985,32 eur. Žalovaný sa dostal do omeškania, a tak žalobkyňa má popri dlžnej istine aj nárok na zaplataenie úroku z omeškania vo výške 5%, pričom si uplatnila úrok z omeškania vo výške 1% počnúc od 28.5.2016 a teda súd jej ich priznal v takejto výške a to počnúc od 28.5.2016. Vzhľadom na žiadosť žalovaného, s poukazom na jeho nepriaznivú finančnú situáciu, mu umožnil zaplatiť dlh v splátkach po 65 eur mesačne. V ostatnej časti žalobu zamietol s poukazom na zistený skutočný dlh na úvere ako aj na to, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a s poukazom aj na výšku úroku z omeškania.

Pri predčasnom a mimoriadnom zosplataení úveru veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplataenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva

na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, prípadne aj poplatky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše súd takúto zmenu pripustil, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Ak nebolo priznané právo v žalovanej výške, nevznikol žalobkyni ani nárok na zaplatenie úroku z omeškania z tejto sumy a preto súd žalobu zamietol aj v časti požadovaného úroku z omeškania z prevyšujúcej sumy.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 262 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP, vecne dôvodil pomeru úspechu v spore (46,6% : 53,4%) a čistým úspechom žalovaného 6,8%, z ktorého dôvodu žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 46,6% (?)

2. Proti tomuto rozsudku iba v jeho časti zvyškovo zamietajúcej žalobu a v časti náhrady trov prvoinštančného konania podala včas odvolanie žalobkyňa, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti vyhovením žalobe aj v takejto časti a priznaním žalobkyni plnej náhrady trov konania. Odvolanie odôvodnila dôvodmi uvedenými v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Mala za to, že zmluva o úvere obsahuje všetky zákonom predpokladané náležitosti požadované právnymi predpismi účinnými v čase jej podpisu stranami sporu a výklad súdu prvej inštancie považuje za príliš formalistický, presahujúci rámec a účel ZoSÚ. Adresa veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť je jasne uvedená v samotnom záhlaví zmluvy o úvere, tak ako to uviedol i právny zástupca žalobkyne na pojednávaní. Zdôraznila, že žalobkyňa je bankovou inštitúciou, ktorá disponuje množstvom pobočiek na celom území Slovenskej republiky, dbá o šírenie svojho dobrého mena, aktívne vyvíja činnosti smerujúce k informovanosti svojich klientov v súvislosti s poskytovanými produktmi a službami a predovšetkým podlieha neustálemu dohľadu Národnej banky Slovenska. Žalovanému teda zo samotnej zmluvy muselo byť zrejmé, kde a akým spôsobom môže uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Identifikáciu veriteľa nachádzajúcu sa v záhlaví v úverovej zmluve považuje za dostatočne zrejmu a určitú a mala za to, že nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Náležitosti podľa písm. f/ a podľa písm. k/ obsahuje zmluva o úvere v čl. IV. bod 1, označenom ako „Splácanie úveru“, kde sa uvádza: „Dlžník je povinný splatiť banke istinu úveru spolu s úrokmi, poplatkom za zabezpečenie poistenia a poplatkom za vedenie úverového účtu v mesačných splátkach (splátka zahŕňa splátku istiny, úroku, poplatok za zabezpečenie poistenia a poplatok za vedenie úverového účtu nasledovne: poradie splátky 1. - výška splátky 136,07 eur - termín splátky 16.6.2012, poradie splátky 2. - 83. - výška splátky 136,07 eur - termín splátky - 16. deň v mesiaci, poradie splátky 84. - výška splátky 136,07 eur - termín splátky - 16.5.2019; konečná splatnosť úveru je 16.5.2019.“). Zo zmluvy jasne vyplýva, že doba trvania zmluvy je 84 mesiacov a termín konečnej splatnosti predstavuje deň určený konkrétnym dátumom, t. j. 16.5.2019. V súvislosti s argumentáciou súdu o absencii náležitostí podľa písm. k/ ZoSÚ účinného v čase podpisu zmluvy poukázala žalobkyňa na to, že zákon veriteľovi neukladal povinnosť, ale len možnosť uviesť, akým spôsobom sa budú jednotlivé splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom. Výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov je definovaná v čl. IV. posudzovanej zmluvy. Poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-42/15, v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, z 9.11.2016. Mala za to, že vnútroštátna

úprava obsiahnutá v § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ je v rozpore s čl. 22 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 a presahuje rámec požadovaný čl. 10 ods. 2 písm. h/ smernice. Citovala z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia. V súvislosti s aplikáciou záverov Súdneho dvora Európskej únie uvedených v rozsudku C-42/15 poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci 106/77 v právnej veci žalobcu Amministrazione delle Finanze dello Stato c/a Simmenthal z 9.3.1978. Uzavrela, že súd prvej inštancie je povinný uplatňovať eurokonformný výklad práva zohľadňujúci záver Súdneho dvora vo veci C-42/15. Poukázala na to, že smernica 2008/48/ES z 23.4.2008 neukladá veriteľovi povinnosť uvádzať, ako sa budú jednotlivé splátky započítavať na istinu, úroky a následne príslušenstvo pohľadávky, a preto ani súd, pokiaľ by rozhodoval v súlade s eurokonformným výkladom práva, nemôže veriteľa sankcionovať za absenciu náležitostí, ktoré v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia nemali byť do vnútroštátneho právneho poriadku vôbec transponované. Naopak vnútroštátny súd je v zmysle rozhodnutia vo veci Simmenthal povinný ustanoviť vnútroštátneho právneho poriadku odporujúce právu Spoločenstva neuplatňovať.

Zo samotnej zmluvy dostatočne určito vyplýva vôľa zmluvných strán spravovať sa ust. § 497 a nasl. Obch. z. Úverová zmluva v zmysle § 261 ods. 6 písm. d/ Obch. z. účinného v čase uzatvorenia zmluvy predstavovala tzv. absolútny obchod, ktorý sa bez ohľadu na povahu účastníkov spravuje ustanoveniami Obch. z.. Poukázala na to, že Zmluva o poistenom OTP EXPRES ÚVERE bola uzatvorená 16.5.2012. Ustanovenie § 52 ods. 2 O. z. bolo do O. z. začlenené až s účinnosťou od 1.5.2015. Mala za to, že absencia príslušného prechodného ustanovenia v rámci O. z. má za následok, že je potrebné analogicky vychádzať z ust. § 879p O. z. (ktorý je príslušný pre ostatné úpravy realizované prostredníctvom zákona č. 102/2014 Z. z.), podľa ktorého sa novou právnou úpravou: „spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13. júnom 2014, vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13. júnom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12. júna 2014, ak nie je ustanovené inak“.

V súlade s § 502 ods. 1 Obch. z. má žalobkyňa právo okrem úrokov z omeškania i právo na úhradu uplatnených bežných úrokov. Záväzok platiť úroky ako odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov je podstatnou časťou zmluvy o úvere a zákon viaže povinnosť dlžníka platiť úroky na dobu poskytnutia finančných prostriedkov. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/140/2013 z 16.10.2013. Žalobkyňa je presvedčená, že z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úroky trvá až do doby vrátenia úveru a rozhodnutie odoberajúce dlžníkovi povinnosť uhradiť úroky po zosplatnení pohľadávky, ukladajúce dlžníkovi povinnosť uhradiť len úroky z omeškania, by takéhoto dlžníka neprímerane zvýhodňovala oproti ostatným, riadne platiacim klientom, ktorí za rovnaký úver zaplatia nepomerne viac ako dlžník, ktorý je zaviazaný uhradiť len úroky z omeškania. Aj v zmysle § 2 ods. 3 O. z. si účastníci občianskoprávných vzťahov môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchylné od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť. Podľa názoru žalobkyne O. z. v znení účinnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere medzi stranami sporu neobsahoval žiadne ustanovenie, podľa ktorého by pri poskytovaní úverov nemal veriteľ voči dlžníkovi právo popri úroku z omeškania i právo na zaplatenie riadnych úrokov. Naopak, v zmysle § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z. sa úrok výslovne uvádza ako súčasť odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi (za podmienok, že je dohodnutý pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, t. j. že ide o zmluvný úrok, tak ako je to i v prípade, ktorý je predmetom tohto konania). Upriamila pozornosť odvolacieho súdu na to, že žalobkyňa žiada od žalovaného úrok z omeškania len vo výške 1% ročne. Uplatnením zákonných úrokov popri úroku z omeškania po zosplatnení úveru teda nedochádza k neprímeranému zaťaženiu žalovaného ani k hrubej nadvláde dodávateľa voči spotrebiteľovi. Naopak, žalobkyňa je presvedčená, že právny výklad prezentovaný v rozhodnutí súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého by dlžníci v omeškani boli povinní uhradiť veriteľovi len zákonné úroky z omeškania a neboli by povinní uhradiť z poskytnutého úveru i zmluvné úroky, by de facto zlegalizoval zvýhodnenie neplatiacich dlžníkov (s povinnosťou uhradiť len zákonné úroky z omeškania na úrovni v súčasnosti 5% ročne, vychádzajúc zo základnej úrokovej sadzby ECB a vyššie uvedenej vyhlášky) oproti riadne platiacim dlžníkom, ktorí boli v zmysle posudzovanej zmluvy o úvere povinní uhradiť veriteľovi riadne úroky vo výške 18,7 % ročne. Rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa názoru žalobkyne presahuje rámec samotného znenia zákona a násilne samotný zákonný úmysel zákonodarcu vykladá tak, aby bol zvýhodnený dlžník - spotrebiteľ, čo spôsobuje značne nerovnovážne postavenie veriteľa nad rámec ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany sporu a zároveň neprímerane znevýhodňuje veriteľa, ktorý je aj bez takéhoto znevýhodňovania neistý v návratnosti požičaných finančných prostriedkov.

Žalobkyňa vyjadrila nesúhlasné stanovisko i so súdom uvedenou výškou úhrad, ktoré mal realizovať žalovaný. V odôvodnení rozhodnutia totiž súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný zaplatiť celkom sumu

vo výške 2.014,68 eur. Z rozpisu úhrad a výpisov z účtu predložených právnym zástupcom žalobkyne na pojednávaní však vyplýva, že žalovaný uhradil žalobkyni úhrady spolu vo výške 1.947,68 eur (zjavný preklep, nakoľko podľa rozpisu uhradil 1.974,68 eur). Žalovaný výšku úhrad nerozporoval a nepredložil žiadny dôkaz, ktorým by výšku úhrad uvádzanú žalobkyňou akýmkoľvek spôsobom spochybnil. Mala teda za to, že žalovaný uhradil žalobkyni splátky spolu vo výške 1.947,68 eur (zjavný preklep, nakoľko podľa rozpisu uhradil žalovaný 1.974,68 eur, keď aj podľa výpočtu súm uvedených v petite odvolacieho návrhu žiada žalobkyňa zohľadniť sumu 1.974,68 eur a nie 1.947,68 eur) a nie vo výške 2.014,68 eur, ako to uviedol súd prvej inštancie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril, odvolací návrh nepodal.

4. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení CSP, účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej aj „O.s.p.“), keďže podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a podľa ods. 2 vety prvej rovnakého ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je iba čiastočne dôvodné.

5. Súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v časti prevyšujúcej nesplatenú istinu úveru 3.985,32 eur s úrokom z omeškania vo výške 1% od 28.5.2016 do zaplatenia zamietol s odôvodnením, že úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, keďže v zmluve absentujú zákonom stanovené obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. c/, f/ a k/ ZoSÚ (adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov).

Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi žalobkyňou a žalovaným ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorý dualizmus právnej úpravy inštitútov súkromného práva (O.z. a Obch.z.) vyriešil v prospech aplikácie ustanovení O.z., ako primárnych noriem na úpravu spotrebiteľského právneho vzťahu.

Novelizované ustanovenie § 52 ods. 2 veta tretia O.z. už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu O.z. pred ustanoveniami Obch.z. (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 12/2014 z 21. apríla 2015, novelizované znenie ust. § 52 ods. 2 veta tretia O.z. (účinné od 1. mája 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že súdna prax vyšších súdov, zohľadňujúca nadradenosť komunitárneho práva, ako rozhodujúceho súboru právnych noriem pri výklade národného práva v súvislosti s konaním, v ktorom sa uplatňuje právo proti spotrebiteľovi, ustálila aj do uvedenej doby prednostnú aplikáciu ustanovení O.z. (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/126/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/716/2014). Námitka žalobkyne o nutnosti favorizovať Obch.z. neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010 z 27.1.2011).

Nič na tom nemení skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi žalobkyňou a žalovaným je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obch.z. bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných ako aj obchodnoprávných vzťahoch. Nemožno opomenúť ani ustanovenie § 54 ods. 1 O.z., podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou

zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, a preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy (uvedené už odznelo v rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/716/2014-63, zo 16.12.2014). Pravidlo prednostnej aplikácie ustanovení O.z., ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie, bolo odobrené aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v uznesení sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 z 19.6.2013 konštatoval, že prednostným uplatnením O.z. na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obch.z., nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

S poukazom na vyššie uvedené závery, sa odvolací súd nemohol stotožniť s odvolacími námietkami žalobkyne, poukazujúcimi na prednostnú aplikáciu ustanovení Obch.z. aj v prípade spotrebiteľskej zmluvy. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom). Aplikáciu občianskoprávnej úpravy v prípade dualizmu právnych úprav hmotnoprávnych inštitútov, obsiahnutých v spotrebiteľských zmluvách, potvrdila vyššie uvedená rozhodovacia prax súdov a nadradenosť komunitárneho práva, primárne ako aj sekundárne pramene práva Európskej únie, vrátane rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie, smerujúcich k náležitému vyvažovaniu postavenia spotrebiteľa ako slabšej strany v hmotnoprávnych a procesnoprávnych vzťahoch (v dôsledku len iluzórnej slobody spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy s dodávateľom a s tým spojenou nerovnováhou zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa). Preto vo svetle eurokonformného výkladu dotknutých právnych noriem nebolo možné sa stotožniť s argumentmi žalobkyne.

6. Podľa § 9 ods. 2 písm. c/ ZoSÚ v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy stranami, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. K otázke neuvedenia tzv. reklamačnej a sťažnostnej adresy predávajúceho v zmluve, ku ktorej odvolateľka uviedla, že v záhlaví zmluvy sú uvedené identifikačné údaje žalobkyne vrátane adresy žalobkyne, čiže uvedená informácia v zmluve neabsentuje a že vyžadovať, aby žalobkyňa v zmluve uviedla, že ide o adresu, na ktorej môže podať spotrebiteľ sťažnosť alebo reklamáciu by bol zbytočný formalizmus, nakoľko spotrebiteľ má k dispozícii adresu žalobkyne, na ktorej ju môže kontaktovať a teda zámer zákonodarcu, aby spotrebiteľ vedel, kam sa obrátiť na predávajúceho je naplnený; ku ktorej otázke súd prvej inštancie uviedol, že zmluva uzavretá stranami neobsahuje adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, keď hoci v zmluve je uvedená adresa žalobkyne v jej záhlaví, zo žiadneho ustanovenia zmluvy, príp. úverových podmienok, nevyplýva, že adresa žalobkyne je tou, na ktorej má spotrebiteľ právo uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, táto náležitosť tak v zmluve chýba.

Odvolací súd uvádza, že Zmluva o poistenom OTP EXPRES ÚVERE uzatvorená medzi stranami 16.5.2012 túto podstatnú náležitosť neobsahuje, keď za splnenie tejto povinnosti nemožno považovať uvedenie adresy sídla žalobkyne v záhlaví zmluvy v rámci jej ďalších identifikačných údajov. Tieto údaje vyplývajúce z výpisu z obchodného registra len umožňujú identifikovať žalobkyňu nezameniteľným spôsobom ako poskytovateľa úveru žalovanej. Z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. c/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy nevyplýva, že by adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, mala byť totožná so sídlom tohto subjektu. Navyše v prípade bánk pôsobiacich tak ako žalobkyňa na území celého Slovenska prostredníctvom pobočiek nie je vylúčené, aby reklamácia alebo sťažnosť nemohla byť vybavená prostredníctvom niektorej z nich v mieste čo najbližšom bydlisku spotrebiteľa. Ani samotná zmluva o úvere zo 16.5.2012 nebola stranami uzatvorená v sídle žalobkyne (Bratislava), ale v Komárne. Predmetná zmluva teda obsahovala len formálne označenie poskytovateľa úveru (žalobkyne), ako zmluvnej strany (v úvodnej časti zmluvy), čo nepredstavuje obsahovú informáciu pre spotrebiteľa, u koho môže uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (takýto údaj nebol uvedený v žiadnej časti predmetnej zmluvy). ZoSÚ v § 9 ods. 2 jednoznačne odlišuje obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa písm. b/, teda obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa ak ide o právnickú osobu a podľa písm. c/ adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Z citovaných ustanovení teda vyplýva, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať obe uvedené náležitosti. Pokiaľ teda v predmetnej úverovej zmluve je v záhlaví uvedené obchodné meno, sídlo a IČO banky, ide o údaje identifikujúce veriteľa v zmysle § 9 ods. 2 písm. b/ ZoSÚ.

Odvolačný súd sa preto stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, že v predmetnej úverovej zmluve absentuje údaj, ktorý vyžaduje zákon v § 9 ods. 2 písm. c/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

7. Nebolo však možné sa stotožniť so záverom súdu prvej inštancie o absencii náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere - termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru podľa § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ, nakoľko v č. IV bod 2 Zmluvy o poistenom OTP EXPRES ÚVERE zo 16.5.2012 (č.l. 8 spisu) sa výslovne uvádza: „Konečná splatnosť úveru je 16.5.2019.“

8. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva.

Ustanovenie § 11 ods. 1 ZoSÚ vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia ustanovení ZoSÚ musí byť v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. Tým, že zákon nedodržiava iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy postihuje, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa (ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav). Z uvedenej koncepcie spotrebiteľského práva vychádzal aj zákon ZoSÚ, ktorý stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 ZoSÚ zákonodarcu v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuviedenie sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankciu pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu (uvedené už odznelo v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

Súd prvej inštancie rozhodol správne po zistení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami neobsahuje obligatórnu obsahovú náležitosť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ a z tohto dôvodu je treba úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Účelom náležitosti ustanovenej v § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ (v relevantnom znení) je informovanie spotrebiteľa, aby vedel rozlíšiť, aká časť splátky bude použitá na istinu, úrok a ďalšie poplatky, čo mu tiež umožňuje zorientovať sa v danej situácii, pretože inak by nebolo dostatočne určité, akú časť istiny zaplatil (ako bude s jeho platbou naložené) a akú časť úveru platí na úroky a ďalšie poplatky, teda i na odplatu žalobkyne. To nemožno nahradiť uvedením len výšky mesačnej splátky. Zmyslu zákonnej úpravy zodpovedá, ak sa každý z atribútov vyjadrený v zákone slovami „suma, počet a termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo 128/2016, sp. zn. 7Sžo 61/2015). Stanovenie rozsahu splácania istiny, úrokov a iných poplatkov (tzv. rozčlenenie splátky), bolo možné napr. vymedzením percentuálnej časti označenej splátky, ktorá pripadá na jednotlivé jej súčasti (istinu, úrok a iné poplatky), prípadne mechanizmus spôsobu (pravidiel) jej zmeny.

Predmetná obligatórna náležitosť (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ) predstavuje údaj dôležitý pre spotrebiteľa, keďže pomáha spoznať ako konkrétne budú náklady spojené so spotrebiteľským úverom uhrádzané. Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom žalobkyne, že pre splnenie obsahových zákonom stanovených náležitostí zmluvy postačovalo uspokojiť sa s uvedením výšky mesačnej splátky. V zmluvách, ktoré nečlenia splátky na časť istiny, úrokov a iných poplatkov, spotrebiteľ nevie, koľko má hrať na istinu úveru, úroky a poplatky. Aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť pre uzavretie úverovej zmluvy na základe úplnej znalosti veci, je potrebné mu poskytnúť informácie i o nákladoch spojených s úverom. Občianskoprávna úprava priradovania čiastočného plnenia dlhu, je založená na prednostnom splácaní istiny a až následne úrokov (ak dlžník neurčí inak) podľa § 565 ods. 2 O. z.. Na rozdiel

od tejto úpravy Obchodný zákonník upravuje započítavanie jednotlivých plnení v opačnom poradí. Ak zmluva obsahuje rozčlenenie splátky, tak o tom, aká časť sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov, poplatkov, má spotrebiteľ vedomosť od počiatku uzavretia zmluvy a veriteľ, mimo vôle spotrebiteľa, nemôže jednostranne rozhodnúť o splátke istiny a svojej odplaty, prípadne ďalších nákladov. Ak spotrebiteľ v dôsledku nerozčlenenia splátky v zmluve nevie, v akom pomere bude splácať istinu úveru a hradiť úroky z úveru ako odmenu veriteľa, je treba konštatovať kvalifikovanú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (rozdelenie tak neurčuje dohoda so spotrebiteľom a o spôsobe splácania istiny a úrokov nie je veriteľom informovaný v čase uzavretia zmluvy).

Predmetné zákonné ustanovenie predstavuje implementáciu ustanovení smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení korigenda k tejto smernici) do slovenského právneho poriadku, pričom ide o jej úplnú harmonizáciu. Podľa článku 10 ods. 1 písm. h/ označenej smernice má zmluva obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

ZoSÚ však jednoznačne svojou úpravou ide nad rámec smernice a vyjadruje požiadavku rozčlenenia splátky. Zrejmý konflikt medzi smernicou a zákonom bol riešený aj v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej, ktorý potvrdil, že smernica skutočne takéto členenie nepožaduje. V sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený. Vnútroštátne súdy sú sice povinné vykladať národné právo vo svetle znenia a účelu smernice, avšak tento výklad nie je absolútny, pretože eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť jeho výslovné znenie (v opačnom prípade by šlo o výklad *contra legem*).

Žalobkyňa hoci správne poukázala na skutočnosť, že členské štáty nie sú oprávnené prijímať odchýlné ustanovenia od smernice, teda nemajú zahŕňať do zmluvy o úvere iné náležitosti než uvedené v článku 10 ods. 2 smernice. ZoSÚ však nad rámec smernice požaduje rozčlenenie splátky. Gramatický, ale aj teleologický výklad preto neumožňujú prijať záver, že predmetné zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa (odlišný záver vyplýva z uznesenia NS SR sp. zn. 3Cdo 146/2017). Rovnako tak eurokonformným výkladom nemožno preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, ku ktorej došlo zosúladením smernice a vnútroštátnej úpravy zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z.z. Z podnetu Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR k predmetnej spornej otázke je zrejmé, že ustálená rozhodovacia prax súdov požadujúca rozčlenenie splátky, bola podporená rozhodnutiami vyšších súdnych autorít sp. zn. 7Cdo 128/2016, 7 Sžo 61/2015. Až uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 146/2017 došlo k vyjadreniu odlišného právneho názoru v danej otázke s argumentáciou, že dotknuté zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa a preto eurokonformným výkladom možno dospieť k záveru, že zákon členenie splátky nepožaduje.

S poukazom na článok 2 CSP, vyjadrujúci ústavný princíp právnej istoty, ako aj ustanovenie § 220 ods. 3 CSP, odklon od posledného, a to odlišného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, odvolací súd zdôvodňuje nasledovne:

Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ zmluva o úvere obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

Podľa § 4 ods. 2 písm. i/ ZS (zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

Uvedený text zákonov (pri použití historického výkladu ide o totožnú dikciu zákonov, porov. podnet Krajského súdu v Prešove na prijatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR) je odlišný od textu smernice (čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice rady 87/102/EHS), podľa ktorej zmluva o úvere uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

Zámerom zákonodarcu (vyjadrenom už v úvodnej časti dôvodovej správy k ZoSÚ) síce bolo transponovať smernicu v celom rozsahu a nepochybne nebolo aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 smernice. Do „konfliktu“ sa zákon so smernicou dostal v dôsledku priznania

vyššej ochrany spotrebiteľa, stanovením požiadavky rozčlenenia splátky na istinu, úroky a iné poplatky, aby spotrebiteľ mal vedomosť v akej výške bude platiť istinu (v akej časti splátky ju veriteľ započíta na zaplatenie istiny a v akej výške na úroky a ostatné poplatky).

Až na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej sa tento konflikt smernice a zákonnej úpravy, stal zákonodarcovi známy, konštatovaním, že smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 smernice.

Zámer zákonodarcu transponovať smernicu v celom rozsahu bol teda naplnený, ale keďže zákonodarca postupoval tak, že sa dostal nad prípustný rozsah smernice, následne (po označenom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie) zosúladiť smernicu a vnútroštátnu úpravu zákonom (z. č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z.z.), ktorým došlo i k zásadnej zmene legislatívneho textu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ (pôvodne k/) ZoSÚ, s účinnosťou od 1. mája 2018. Termín „splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ bol nahradený slovami „frekvenciou splátok“. Podľa dôvodovej správy k tomuto novelizovanému zneniu zákona, vypustenie uvedenej náležitosti zmluvy bolo nevyhnutné z dôvodu záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-42/15, inak by Slovenská republika šla nad rámec podmienok stanovených smernicou.

Z porovnania prvotnej vnútroštátnej právnej úpravy (historický výklad) tejto náležitosti zmluvy zákonom ZS, s jej právnou úpravou ZoSÚ do 30. apríla 2018, vyplýva jej totožná formulácia (výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov), ktorou zákonodarca podľa dôvodovej správy k zákonu (č. 568/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti, Notársky poriadok, v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorým sa zaviedlo rozčlenenie splátky, vyjadril (po prvýkrát) zámer zvýšiť informovanosť spotrebiteľa úpravou náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Konkrétne takým spôsobom, že spotrebiteľ musí byť informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si svoje povinnosti splácať istinu, úroky a iné poplatky, vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto nemožno preklenúť eurokonformným výkladom, že ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ len spresňuje, čo splátka zahŕňa. Zámer zákonodarcu vyplývajúci z dôvodovej správy k ZoSÚ je potom už nezmenený a podľa dôvodovej správy k zákonu č. 279/2017 Z. z. (ktorým sa od 1. mája 2018 novelizuje aj sporné ustanovenie ZoSÚ) je daná potreba legislatívnej zmeny z dôvodu, že ZoSÚ ide nad rámec smernice.

Dve rôzne zákonné formulácie predmetnej obsahovej náležitosti zmluvy ZoSÚ (do 1. mája 2018 a po uvedenom dátume), nemôžu smerovať k jednému výkladu (porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

Súčasne s prvotnou vnútroštátnou úpravou predmetnej náležitosti zmluvy bol doplnený tiež odsek 2 § 566 O.z.. Táto úprava určuje, v akom poradí je treba započítať čiastočné plnenie dlhu (pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie započíta najprv na istinu a až potom na úroky, pričom takéto poradie môže zmeniť len dlžník, nie veriteľ).

Ako je už vyššie uvedené spotrebiteľ ako dlžník by mal byť informovaný (mať vedomosť) požadovanou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aká časť splátky bude použitá na istinu, aká na úroky a ďalšie poplatky (príp. pravidlá tejto zmeny), aby sa mohol rozhodnúť či zmluvu uzavrie a aby veriteľ svojvoľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa i určoval aká časť sa použije na splácanie istiny, aká na splátky úrokov a poplatkov, prípadne podľa úpravy obchodného práva (§ 330 ods. 2 Obchodného zákonníka).

Uvedené nie je spôsobilá nahradiť vyžiadaná amortizačná tabuľka. Požiadavka rozčlenenia splátky mala legislatívne vyjadriť zámer vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, aby dostal dôležité informácie ešte pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorému sa tak umožnia porovnať produkty a pomôžu pri rozhodovaní o výbere produktov poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Úplná znalosť veci spotrebiteľa predpokladá poskytnutie informácií aj o nákladoch spojených s úverom (aby veriteľ svojvoľne a nekontrolovateľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa a výlučne sám určoval, aká časť sa použije na splátku istiny, aká na splátku úrokov a poplatkov), teda poznanie pravidiel, podľa ktorých veriteľ postupuje (uvedené už odznelo v odbornom článku „Prečo rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej nie je spôsobilý zmeniť doterajšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov“). Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľov o nákladovosti úveru, za účelom rozpoznanie podmienok splácania úrokov a poplatkov, ako dôležité právo spotrebiteľa v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Preto eurokonformným výkladom nebolo možné

preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, a to nielen vo vzťahu k jazykovému zneniu zákona, ale aj k jeho vyššie uvedenému účelu (predstavujúceho vyššiu ochranu spotrebiteľa, avšak nad rámec smernice). Konflikt medzi smernicou a vnútroštátnym zákonom (ktorý vyplýva aj z označeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-42/15) nie je možno riešiť priznaním priameho účinku tejto smernice, ktorá je záväzná len pre štát a jej priamy účinok medzi jednotlivcami je vylúčený. Ani dostupnými interpretačnými metódami však nebolo možné poskytnúť nepriamy účinok úijnému právu (napriek povinnosti eurokonformného výkladu podľa článku 288 ZfEÚ, Zmluva o fungovaní Európskej únie, Úradný vestník 2012/C326/01). V posudzovanej veci by sa nejednalo o interpretačnú metódu contra verba legis („kedy v rámci možných výkladových metód sa hľadá a prijíma taký výklad, ktorý umožňuje uplatnenie nepriameho účinku pri zachovaní účelu zákona a slov zákona ustupujú do úzadia“), ale o výklad contra legem, keďže by ním došlo k popretiu predmetného ustanovenia, t. j. k povinnosti neaplikovať ho. Takýto postup by bol v rozpore s princípom právnej istoty vyplývajúcim z článku 1 ods. 1 Ústavy SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), vzhľadom na jednoznačnosť úmyslu zákonodarcu, vyplývajúceho z dôvodovej správy, teda účel právnej normy, ako aj jeho explicitné vyjadrenie v legislatívnom texte.

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už konštatoval (III. ÚS 341/07, III. ÚS 212/2011), že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu (porov. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 179/2013).

Rozlišovanie splátky, v prípade ktorej sa uhrádza aj istina a úrok, má reálny praktický význam. Zmluvná rovnováha pri spotrebiteľskom úvere mala byť naplnená len v prípade informovania veriteľa o podmienkach splácania rozčlenených častí splátky, prípadne o ich pomere alebo spôsobe zmeny, z hľadiska porovnávania produktov pri rozhodovaní spotrebiteľa o uzavretí zmluvy, ako i pri konsenzuálnom určení aká časť plnenia sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov. ZoSÚ tiež stanovuje spôsob výpočtu RPMN, označením príslušného vzorca, ako i dosadzovaných hodnôt, pričom pojem splátka v tomto smere ostáva zachovaný, vzhľadom na dohodnutú výšku splátky v zmluve. Smernica pritom predpokladá na účely výpočtu RPMN údaje o splátkach, a to tak, aby bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené poplatky, ktoré sa do výpočtu nezahŕňajú, rovnako tak predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov (čl. 19 ods. 2, čl. 10 ods. 1 písm. j/, príloha II., porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR). Zákonodarca vychádzal z odlišností pojmov rozčlenenie (rozpis) splátky a amortizácia úveru, vzhľadom na ich odlišný účel. Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľa o nákladovosti úveru, so zámerom rozpoznania podmienok splácania úrokov a poplatkov, v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Požiadavka poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ako i jej obsah (§ 9 ods. 3, 5 ZoSÚ) sa vzťahuje na dohodu o amortizácii istiny (amortizačná tabuľka má obsahovať rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov, dodatočných nákladov a iné). V prípade ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, zmluva o spotrebiteľskom úvere vyžaduje naplnenie aj ďalšej obligatórnej zmluvnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. m/ ZoSÚ (súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov). Uvedené ustanovenie § 9 ods. 2 písm. m/, ako aj ustanovenie § 9 ods. 3, 5 ZoSÚ, sa týkajú (ne)existencie dohody o amortizácii, avšak bez vylúčenia nutnosti oboznámenia spotrebiteľa s rozpisom jednotlivej splátky podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ. Pokiaľ by sa rozčlenenie splátok malo meniť, tak z hľadiska zrozumiteľnosti poznania nákladovosti úveru, spotrebiteľ má právo poznať podmienky takejto zmeny. Argument poskytovateľov úverov o následku rozsiahlejšieho obsahu zmluvy, pri naplnení požiadavky rozčlenenia splátok, nebol náležitý, keďže v prípade zmeny pomeru rozčlenenia splátky postačovalo vyjadrenie mechanizmu zmeny, v súvislosti s jednotlivými časovými obdobiami, v priebehu splácania úveru.

Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu na úplné zistenie skutkového stavu veci a dospel k správne právnemu záveru, keď považoval predmetný spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov.

Vzhľadom k správne právnemu záveru súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ani nebolo potrebné zaoberať sa ďalšou odvolacou argumentáciou žalobkyne vo vzťahu k nepriznaniu jej úrokov po zosplatnení úveru, odvolací súd preto iba v stručnosti uvádza nasledované:

9. Nedôvodná bola i odvolacia námietka žalobkyne týkajúca sa nároku na zaplatenie zmluvných úrokov po splatnosti dlhu. Veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo 143/98), pričom uvedeným názorom aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Žalovaný bol povinný platiť zmluvný úrok do dohodnutej doby vrátenia požičaných peňazí. V prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po zosplatnení úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. zosplatnením úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012).

Veriteľ svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenia obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby finančných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia, pričom veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

Odvolacia námietka žalobkyne o povinnosti dlžníka platiť zmluvný úrok od poskytnutia peňazí do ich reálneho vrátenia preto nemohla obstáť. Je na veriteľovi akým spôsobom reflektuje stav porušenia zmluvných povinností dlžníka a v prípade zosplatnenia celého dlhu nesie veriteľ zodpovednosť za právne následky, vyplývajúce zo zmeny pôvodných zmluvných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Záleží na veriteľovi akým spôsobom si zabezpečiť splnenie dlhu dlžníkom. S protiprávnym stavom (porušením zmluvných podmienok) sa potom spájajú sankcie, keďže dlžník je v omeškaní s vrátením sumy. Preto sa s ním nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré súvisia so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov dlžníkom podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy (odplatné nároky patria len v právne súladnom stave, porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014). Veriteľ pritom neposkytuje finančné prostriedky (neprejavuje vôľu v čase uzavretia zmluvy) pre prípad porušenia povinnosti dlžníka, ale na dohodnutú dobu (do ktorej má dôjsť k vráteniu peňazí).

K odvolacej argumentácii žalobkyne, že v dôsledku porušenia povinností by dlžník získal pre neho výhodnejšie postavenie, je potrebné uviesť, že splatnosť celého dlhu bola privodená v dôsledku jednostranného právneho úkonu veriteľa, vyhlásením predčasnej splatnosti úveru. V prípade porušenia povinnosti dlžníka je na veriteľovi ako bude následne postupovať a využije sankcie a zabezpečovacie prostriedky na eliminovanie dôsledkov porušenia povinnosti dlžníka, ktoré právny poriadok upravuje. Vyhlásenie predčasnej splatnosti dlhu nie je úkonom dlžníka ale veriteľa, ktorý sa rozhodol a prejavil vôľu v uvedenom smere, v dôsledku čoho znáša právne následky. Nejedná sa preto o „zvýhodnenie dlžníkov“, ktorí si neplnia povinnosti oproti iným, ktorí svoj dlh plnia, keďže je na veriteľovi, ako využije hmotnoprávne nástroje priznané právnym poriadkom na zabezpečenie splnenia dlhu a uplatnenie sankcií pre prípad porušenia zmluvných povinností dlžníkom.

Úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a to na dohodnutú dobu, t. j. do dohodnutej doby vrátenia poskytnutých prostriedkov veriteľom dlžníkovi, po uplynutí ktorej sa už úver neposkytuje a v prípade nesplnenia dlhu v lehote splatnosti ide o vymáhanie dlhu, nie však o pokračovanie poskytovania úveru. Pri uzavretí zmluvy veriteľ neprejavuje vôľu poskytovať finančné prostriedky aj na dobu porušovania povinnosti dlžníka zo zmluvy (neplatením dlhu v lehote splatnosti), pričom dlžník tieto prostriedky po splatnosti dlhu neužíva, ale neoprávnene zadržíava, preto sa nemôže jednať o odplatu za užívanie peňažných prostriedkov.

10. Pokiaľ odvolateľka namietala, že žalovaný jej uhradil sumu 1.947,68 eur a nie sumu 2.014,68 eur ako uviedol súd prvej inštancie, odvolací súd k tomu uvádza nasledovné:

Žaloba neobsahuje údaj o sume, ktorú žalovaný na úver zaplatil. Na pojednávaní dňa 5.5.2017 právny zástupca žalobkyne predložil výpisy z účtu žalovaného i prehľad realizovaných úhrad. K sume, ktorú žalovaný uhradil na úver sa vôbec nevyjadril, rovnako ani žalovaný.

Podľa prehľadu realizovaných úhrad (č.l. 61), predloženého žalobkyňou, žalovaný v období od 16.6.2012 do 23.4.2014 zrealizoval v prospech žalobkyne úhrady: na istinu uhradil 514,15 eur, na úrok 1.257,94, na UZO 6,05 eur, na poplatky 196,54 eur, spolu v sume 1.974,68 eur. Súd prvej inštancie však vychádzal z toho, že žalovaný uhradil žalobkyni sumu 2.014,68 eur, a to bez akéhokoľvek zdôvodnenia, čo predstavuje rozdiel v sume 40 eur (2.014,68-1.974,68). Na základe uvedeného potom keďže žalovaný čerpal úver 6.000 eur a na splátkach uhradil sumu 1.974,68 eur, rozdiel predstavuje sumu 4.025,32 eur a preto pokiaľ súd prvej inštancie žalobkyni priznal iba sumu 3.985,32 eur, opomenul akýmkoľvek spôsobom odôvodniť z akého dôvodu bola zamietnutá žaloba v časti o 40 eur s príslušenstvom.

O nepreskúmateľný rozsudok ide i vtedy, ak z jeho odôvodnenia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (ako tomu bolo v danom prípade pri zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie 40 eur s prísl.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má obsahovať aké zistenia z konkrétnych dôkazov boli vyvedené a aký majú význam z hľadiska hmotného práva. V odôvodnení rozhodnutia má súd náležite vysvetliť, ako sa vysporiadal s rozhodujúcimi a zistenými skutočnosťami a na akom základe prijal právne závery. Preto ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, lebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých súd rozhodol, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 226/03).

Zákon (§ 220 CSP) venuje zvýšenú pozornosť odôvodneniu súdneho rozhodnutia, normovaním obsahových náležitostí. Ide o návod čo má odôvodnenie rozsudku obsahovať, keďže má význam z hľadiska prostriedku kontroly správnosti rozhodnutia, a to zo strany účastníkov konania, ako i vyššieho súdu, ktorý ho bude preskúmať, ale aj zo strany verejnosti.

Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/163/2015 zo 17. marca 2016).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku mal uviesť súd podstatný obsah prednesov, stručne a výstižne vyložiť, ktoré skutočnosti mal preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov správal a posúdiť zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Rozhodnutie súdu prvej inštancie tak nezodpovedá uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v jeho zamietajúcej časti o zaplatenie 40 eur s prísl. .

Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti veci samej v časti o zaplatenie 40 eur s úrokom z omeškania 1% ročne zo sumy 40 eur od 28.5.2016 do zaplatenia a vec mu v takejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to z dôvodu, že v dôsledku nedostatku odôvodnenia (absencie akéhokoľvek argumentačného základu, ktorý by mohol odvolací súd preskúmať) rozhodnutia v takejto časti došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces, keďže nesprávnym procesným postupom jej bolo znemožnené uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorý nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Vo vzťahu k zostávajúcej napadnutej zamietajúcej časti veci samej (nad sumu 40 eur s prísl.) odvolací súd, riadiaci sa úvahami uvedeným v bode 6, 8 a 9 tohto rozsudku odvolacieho súdu, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní o veci (v zostávajúcej časti o zaplatenie 40 eur s prísl.), opätovne posúdiť predložené listinné dôkazy a vyhodnotiť dokazovanie tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní.

Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadri skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol.

Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, vrátane žalobkyne, musí dať odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

Súd prvej inštancie bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania, predovšetkým žalobkyne.

13. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie

Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

V novom rozhodnutí preto rozhodne súd prvej inštancie i o náhrade trov konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

14. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)